

idees

El Garzón de Loretta Napoleoni

RICARD
Ruiz Garzón

Potser és perquè coincidim de cognom, potser és pel nostre llunyaníssim parentiu familiar, potser és per les seves espectaculars i espectacularitzades actuacions judicials, potser és per la carnavalesca situació en què es troba o potser és simplement per la seva condició de magistrat més cèlebre de la història d'Espanya, però a mi **Baltasar Garzón** em continua semblant un personatge fascinant.

Demà passat, al Saló de Cent, es convertirà en l'estrella del BCNegra 2011, en un acte juntament amb l'exfiscal **José María Mena** i el periodista **José Martí Gómez** que es preveu que serà el més sonat del certamen. És possible que llavors es co-

menci a comentar, encara que sigui entre bastidors, l'aparició a finals de febrer d'un cridaner estudi sobre la seva figura a càrrec de l'economista **Loretta Napoleoni** del qual ningú s'havia fet ressò fins ara.

Nascut com un encàrrec de **Joan Eloi Roca** i **Claudia Casanova** per a Principal de los Libros, *Garzón: la hora de la verdad*, de l'autora d'*Economía canalla* i *La mordaza*, aprofundirà amb més neutralitat de l'habitual en els claroscurs del superjuge, en part pel prestigi i la independència que atresora l'experta italiana i en part perquè, sense pretendre-ho –segons sembla, **Napoleoni** ha anat perdent *simpatia* envers **Garzón** a mesura que investigava–, el resultat final,

L'economista italiana ha dedicat al superjuge un llibre que serà controvertit

de més de 400 pàgines, s'acabarà situant a mig camí entre els seus dos màxims precedents, l'hagiogràfic *Garzón: el hombre que veía amanecer*, de **Pilar Urbano**, i el condemnatori *Baltasar Garzón: tigre de papel*, de **Mariano Sánchez Soler**. Serà, per tant, un llibre controvertit, però oportú i necessari, en què tindran cabuda tant les vanitats, ambicions i imperícies

del personatge com els seus indubtables, a més a més d'històrics, èxits professionals.

Però a *Garzón: la hora de la verdad* hi haurà també, sembla, alguna revelació sorprenent, per exemple al voltant del GAL. Quan l'autora visita Espanya al març, per a la promoció, molta gent ja li preguntarà per aquestes qüestions. En aquell moment, i encara esperant les singulars querelles que ha d'afrontar el jutge jutjat, jo hauré resolt no obstant un dubte diferent: ¿podré, després de la lectura d'aquest llibre, continuar respectant **Garzón** i **Napoleoni** com ara els respecto, o començarà a inclinar-se la balança en contra d'algun d'ells dos? =

El llibre de la setmana. Les dues primeres de les tres parts en què es divideix l'obra més ambiciosa de Haruki Murakami des de 'Kafka a la platja' arriben avui a les llibreries espanyoles. '1Q84' juga amb la idea d'un univers alternatiu, de manera que en el títol la data 1984

s'altera lleugerament i s'hi substitueix el nou per una lletra que en japonès es pronuncia igual que aquesta xifra. Tota la màgia de Murakami es troba en aquest 'thriller' fantàstic, amb la presència de la sinistra 'gent menuda i d'una secta religiosa.

Haruki Murakami XXL

Les dues primeres parts de '1Q84' sedueixen i deixen el lector expectant davant el 'continuarà'

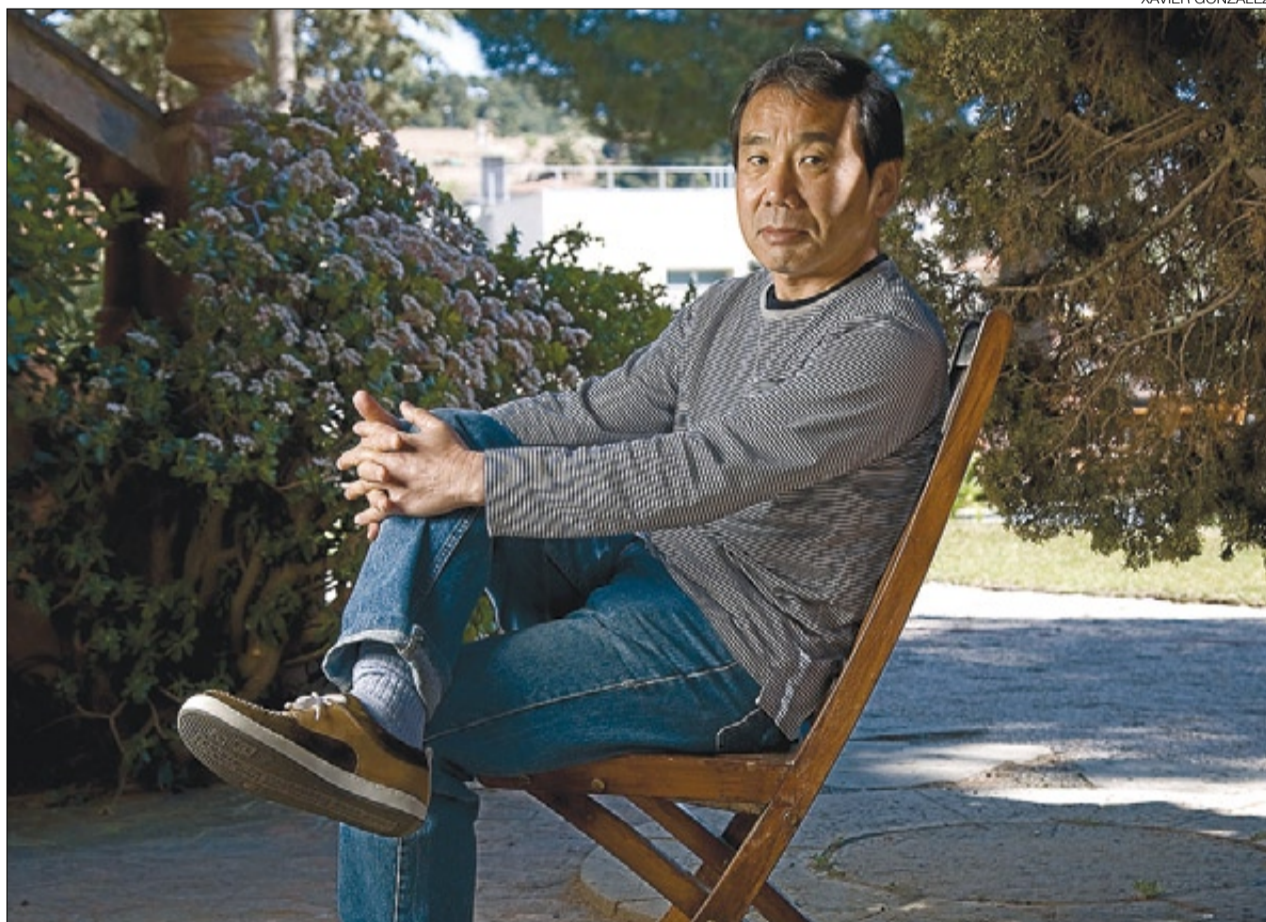

CARLOS
Martínez Shaw

A *El salze cec i la dona adormida*, Haruki Murakami explicava que, després d'un esforç creatiu molt exigent, tenia necessitat d'escriure algunes coses més lleugeres abans de llançar-se a una altra empresa literària d'autèntica envergadura. I així, després de *Kafka a la platja*, probablement la seva obra mestra, es va asserenar amb productes més lleugers (com l'esmentada col·lecció de relats, l'entreteniment autobiogràfic *De què parlo quan parlo de córrer* i la novel·la *After Dark*, més curta però sens dubte també excel·lent). Tancat el cicle, l'autor japonès ens entrega ara una altra de les seves obres més ambicioses, *1Q84*.

Ara bé, les (comprensibles) exigències editorials posen de vegades en un compromís el crític. Ara se'ns ofereixen els llibres (o parts) 1 i 2 d'una obra a la qual falta una última entrega per completar-se. Una obra que no és una trilogia, en què cada un dels seus tres components té sentit per separat, sinó que el total forma un *continuum* indissociable. O sigui, que de moment ens falta la conclusió de la trama, condició indispensable per valorar d'una manera raonable l'obra. I com que si acostem la novel·la a algun gènere, al que s'assembla més és a un *thriller* amb presència constant d'ingredients fantàstics, el lector es queda esperant-ne impacientment el desenllaç i el crític es veu obligat a suspendre el judici definitiu fins a haver-ne llegit el text íntegre.

ELS ARGUMENTS DE MURAKAMI // La novel·la, per altra banda, respon plenament a les millors qualitats de la literatura de Murakami. És a dir, admirem des del primer moment la seva extraordinària habilitat nar-

XAVIER GONZÁLEZ

► Haruki Murakami, als jardins de l'editorial Tusquets, durant la seva última visita a Barcelona.

EL CALENDARI La tercera part, en català i castellà a l'octubre

► **1Q84 es va publicar en tres volums al Japó: els dos primers, simultàniament, el maig del 2009. El tercer, l'abril del 2010. En català i castellà es manté aquest calendari desdoblant: els dos primers llibres, fusionats, aquesta setmana, i el tercer, encara traduït-se, l'octubre del 2010. En anglès i alemany, en canvi, s'ha esperat a poder publicar els tres llibres en un sol volum.**

rativa i la seva imbatible combinació de la quotidianitat més estricta (moroses descripcions de vestuari, de gastronomia, de peces musicals, d'escenes eròtiques, d'obres d'altres autors) amb el desplegament d'elements inquietants que s'infiltra sinuosament per alterar la realitat i produir-nos una gradual intranquil·litat, una característica que és present des de les seves primeres obres, com en la deliciosa *La caza del carneiro salvaje*, sorprenentment poc difosa malgrat estar traduïda al castellà de fa temps.

Aquí el relat ens col·loca al 1984 (en una nítida al·lusió a George Orwell) i després ens desvia (com mitjançant un canvi d'agulles de ferrocarril) cap a un món diferent, *1Q84*,

només lleugerament diferent (ja que la lletra q i el número 9 són homòfons en japonès), dins d'un deliberat joc de l'autor, que en fa servir molts altres en la construcció de la novel·la, com la divisió de cada part en 24 capítols (seguint l'estructura d'*El clavecín ben temperat*, de Johann Sebastian Bach) o com l'estricta alternança en el relat dels dos protagonistes, Aomame i Tengo, una cosa semblant a la tècnica utilitzada per William Faulkner a *Les palmeres salvatges* i per Murakami mateix a *Despietat país de les meravelles i la fi del món*, sense que fins ben avançada la història sapiguem si hi haurà o no algun lligam anterior entre els dos personatges (i per tant entre els dos escenaris).

El món de *1Q84* afronta horrors reals, com la violència contra les dones, l'agressió sexual contra els menors o l'expansió de les sectes religioses (la que aquí s'imagina, la Saki-gake, recorda en alguns trets, com el carisma del seu dirigent, el seu secretisme i el seu poder financer, altres sectes característiques de l'Església catòlica o potser de totes les esglésies), però, sobretot, una permanent amenaça, difusa i sinistra, la *gent menuda*, que treu el cap al llinard d'una porta (al més pur estil de H. P. Lovecraft) perquè li sigui oberta per tal d'introduir-se al món dels humans.

SEDUCTORA // La intriga, que manté la tensió durant les gairebé 800 pàgines dels dos primers llibres, s'adoba amb elements laterals que no sabem com acabaran confluint en la solució del drama però que mantenen intacte el seu poder de seducció: el conte de la crisàlide d'aire, l'aparició de les dues llunes, les subtils metamorfosis de la realitat, el tenebrós poble dels gats o el malèvol riure dels set nans, ben diferents dels del conegut conte, com Blanca-neu ho és també de la fràgil Fukae-ri, un altre dels personatges clau de la novel·la.

Per ara el millor que pot fer el lector és entregar-se a la màgia de la ploma de Murakami i submergir-se en el somiejat món de *1Q84*, plantant cara al desassossec dels seus personatges (amb les seves doloroses obsessions), dels seus incubes (com aquella cabra cega que recorda Heinrich Füßli) i del seu clima de malson en habitacions de parets blanques i mobiliari asèptic il·luminades per la llum elèctrica. I, com als tebeos, acceptar resignats aquest *continuarà* que ens farà esperar la frase que revelarà el misteri, la clau que obrirà l'últim tresor de la novel·la, la clau que tancarà la volta i d'aquesta manera permetrà l'elaboració amb ple fonament de les definitives valoracions personals. =

► **1Q84 (Llibres 1 i 2)**

1Q84 (Llibres 1 y 2)

Haruki Murakami

Trad.: Jordi Mas / Gabriel Álvarez

Empúries / Tusquets.

782 / 744 pàgines. 26 €